

เกษตรกรรม...ภาคเศรษฐกิจหลักของพม่า

เกษตรกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของพม่า โดยมีสัดส่วนราว 43% ของ GDP และสร้างรายได้จากการส่งออกให้แก่พม่าราว 14% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของพม่า นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งจ้างงานที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ หรือ 63% ของจำนวนแรงงานทั้งหมด การที่พม่ามีพื้นที่ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากถึง 26.7 ล้านเอเคอร์ หรือราว 16% ของพื้นที่ทั้งหมดของพม่า ประกอบกับมีทรัพยากรน้ำและดินอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก ทำให้พม่าสามารถปลูกพืชเมืองร้อนที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจได้กว่า 60 ชนิด อาทิ ข้าว ข้าวสาลี ข้าวโพด ลูกเดือย พืชตระกูลถั่ว พืชน้ำมัน ฝ้าย ปอกระเจา ยางพารา อ้อย ปาล์ม และยาสูบ เป็นต้น

➤ พืชเศรษฐกิจสำคัญของพม่า

รัฐบาลพม่าได้กำหนดให้สินค้าเกษตรหลัก 4 ชนิด ซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจพม่า ดังนี้

1. **ข้าวเปลือก** เป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญที่สุดของพม่า เนื่องจากชาวพม่านิยมบริโภคข้าวเป็นอาหารหลักสูงถึงเฉลี่ยปีละ 190 กิโลกรัม/คน ทำให้รัฐบาลพม่าให้ความสำคัญในการเร่งพัฒนาพื้นที่ปลูกข้าวและปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพดีขึ้น และเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้น ด้วยการจัดตั้งศูนย์วิจัยข้าวในกรุงย่างกุ้ง (เมืองหลวงเดิมของพม่า) เพื่อทดลองปลูกข้าวพันธุ์ต่าง ๆ ปัจจุบันพม่าสามารถปลูกข้าวได้ 2 ฤดู ได้แก่ ฤดูมรสุม และฤดูร้อน ซึ่งจะมีช่วงเวลาเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ของประเทศ ในปีงบประมาณ 2546/47¹ พม่ามีพื้นที่ปลูกข้าวรวม 16.2 ล้านเอเคอร์ และมีปริมาณผลผลิตรวม 1,110 ล้านตะกั่ว (เฉลี่ยราว 68.5 ตะกั่ว/เอเคอร์)

2. **พืชตระกูลถั่ว** ถือเป็นสินค้าส่งออกสำคัญอันดับ 3 ของพม่า รองจากก๊าซธรรมชาติและไม้เนื้อแข็ง ในปี 2546/47 พม่าส่งออกถั่วมูลค่า 1,729 ล้านดอลลาร์ (ประมาณ 290 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ซึ่งทำให้พม่าเป็นประเทศที่มีการส่งออกถั่วมากที่สุด ในบรรดากลุ่มประเทศสมาชิก ASEAN สำหรับประเภทถั่วที่นิยมปลูกกันมากในพม่า ได้แก่ ถั่วเขียวผิวดำ ถั่วแระ และ ถั่วเขียวผิวน้ำ เป็นต้น ในปี 2546/47 พม่ามีพื้นที่ปลูกถั่วราว 8.2 ล้านเอเคอร์ และมีปริมาณผลผลิตรวม 92.1 ล้านตะกั่ว (เฉลี่ยราว 11.2 ตะกั่ว/เอเคอร์)

3. **ฝ้าย** เป็นพืชในกลุ่มพืชอุตสาหกรรม (อาทิ กาแฟ ยาง ปาล์ม น้ำมัน ฯลฯ) ที่สำคัญของพม่า เนื่องจากเป็นวัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกสำคัญอันดับ 4 ของพม่า ในปี 2546/47 พม่ามีพื้นที่ปลูกฝ้ายราว 722,000 เอเคอร์ และมีปริมาณผลผลิตรวม 96.8 ล้าน Viss² (เฉลี่ยราว 134.1 Viss/เอเคอร์)

4. **อ้อย** ปัจจุบันพม่ายังปลูกอ้อยไม่มากนัก โดยในปี 2546/47 พม่ามีพื้นที่ปลูกอ้อยเพียง 373,000 เอเคอร์ และมีปริมาณผลผลิตรวม 6.8 ล้านตัน (เฉลี่ยราว 18.2 ตัน/เอเคอร์) อีกทั้งยังมีการส่งออกค่อนข้างน้อย ดังนั้น รัฐบาลพม่าจึงได้จัดตั้งองค์การอ้อยแห่งพม่า (Myanmar Sugarcane Enterprise : MSE) สังกัดกระทรวงเกษตรและชลประทาน เพื่อส่งเสริมการเพาะปลูกและพัฒนาพันธุ์อ้อย นอกจากนี้ อ้อยยังเป็นหนึ่งในสินค้าเกษตรเป้าหมายภายใต้โครงการ Contract Farming ของยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง หรือ “ACMECS” ที่พม่าได้ทำความตกลงร่วมกับไทย ล่าสุด เมื่อต้นเดือนธันวาคม 2548 กระทรวงเกษตรและชลประทาน และกระทรวงปศุสัตว์ และประมงของพม่า ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของไทย ได้ลงนามในข้อตกลงที่จะส่งเสริมให้นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุน

¹ ปีงบประมาณของพม่า คือ 1 เมษายน - 31 มีนาคม ของปีถัดไป

² เป็นมาตราชั่งน้ำหนักท้องถิ่นที่ใช้ในแถบตอนใต้ของอินเดียและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดย 1 Viss = 1.6 กิโลกรัม

ปลูกพืชเป้าหมาย รวมทั้งอ้อย ในพื้นที่รวม 44 ล้านไร่ ในพม่า ซึ่งภายใต้โครงการดังกล่าวพม่าจะได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรจากไทย และทำให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น ส่วนไทยจะรับซื้อสินค้าเกษตรที่เพาะปลูกได้จากพม่า เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบหรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ส่งออกไป

➤ **นโยบายส่งเสริมภาคเกษตรกรรมของรัฐบาลพม่า**

รัฐบาลพม่าให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตรกรรมในประเทศอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการดำเนินนโยบายส่งเสริมภาคเกษตรกรรมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญรวม 3 ด้าน คือ

1. **เพิ่มปริมาณผลผลิตทางการเกษตรให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ** โดยการขยายตลาดสินค้าเกษตรในประเทศ อาทิ รัฐบาลพม่าได้ลดและยกเลิกการควบคุมการซื้อขายสินค้าเกษตรทุกชนิด ซึ่งรวมถึงการยกเลิกการกำหนดโควตาซื้อขายข้าว อ้อย ฝ้าย และยางพารา ในประเทศ นอกจากนี้ เกษตรกรพม่ายังสามารถซื้อขายผลผลิตของตนเองภายในประเทศได้อย่างเสรีอีกด้วย

2. **พัฒนาภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ชนบท** รัฐบาลพม่ามีแผนจะพัฒนาและขยายพื้นที่ทำการเกษตรหลายพื้นที่ รวมทั้งขยายเครือข่ายระบบชลประทานไปยังพื้นที่ที่ยังขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร นอกจากนี้ รัฐบาลพม่ายังได้กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกพืชแต่ละชนิด จำแนกตามรัฐและเขตต่าง ๆ ดังนี้

รัฐกะฉิ่น	-	กล้วยไม้ ผลไม้ เครื่องเทศ
รัฐชิน	-	ไหม ชา ผลไม้
รัฐชาน	-	กล้วยไม้ ชา กาแฟ เครื่องเทศ
รัฐมอญ	-	ยาง น้ำมันปาล์ม กล้วยไม้ ผลไม้
เขตมณฑลเจย์	-	กล้วยไม้ เครื่องเทศ ผลไม้
เขตอิรวดี	-	กล้วยไม้ ข้าว เครื่องเทศ

3. **ขยายการส่งออกสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป** อาทิ อนุญาตให้เกษตรกรที่เพาะปลูกในพื้นที่ที่ยังไม่เคยได้รับการพัฒนา และเกษตรกรที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตทางการเกษตร สามารถส่งออกสินค้าเกษตรได้ ฯลฯ

นอกจากนี้ รัฐบาลพม่ายังมีนโยบายส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนทำการเกษตรและพัฒนาพื้นที่ทำการเกษตร โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่ยังไม่เคยได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้ามาลงทุนผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจนจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร ทั้งนี้ นักลงทุนต่างชาติสามารถขออนุมัติโครงการลงทุนได้จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Investment Commission : MIC) โดย MIC จะให้สิทธิการใช้ที่ดินเพื่อทำการเกษตรสูงสุด 30 ปี และสามารถขอต่ออายุได้ ขึ้นกับชนิดพืชที่ปลูกและประเภทการลงทุน โดยอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรซึ่งมีศักยภาพในการเข้าไปลงทุนในพม่า ได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำตาล (ปัจจุบันพม่ามีโรงงานน้ำตาลทั้งหมด 18 โรง เป็นของรัฐบาล 17 โรง อีก 1 โรง เป็นการร่วมทุนระหว่างรัฐบาลพม่าและบริษัทซูเค เอ็นจีเนียริ่ง จำกัด ของไทย) อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน และอุตสาหกรรมปุยเคมี เป็นต้น

ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ

ธันวาคม 2548